

DADES DE L'ASSIGNATURA	
Nom de l'assignatura	Etnologia regional d'Amèrica
Any acadèmic	2009/2019
Ensenyament	Master en Estudis Llatinoamericans
Codi	562520
Tipus d'assignatura	Optativa
Impartició	Trimestral
Semestre/Curs	2n
Horari	Per confirmar
Lloc	Facultat de Filosofia i Lletres. U. Autònoma de Barcelona
Coordinador/Responsable	VENTURA OLLER, Montserrat
Departament	Dept. Antropologia Social i Cultural. UAB
Nom del professor	VENTURA OLLER, Montserrat
Llengua docència	català
Grup	

Nombre actual de crèdits assignats : 5c. ECTS. (1c./25h. Total 125 h. alumne)	
Hores de treball activitat presencial	36
Hores de treball dirigides	25
Hores de treball aprenentatge autònom	60 hores
Avaluació	4 hores

DESCRIPCIÓ DELS CONTINGUTS
Aquesta assignatura té per objectiu formar en les teories clàssiques d'etnologia d'Amèrica, en classificacions etnogràfiques i lingüístiques, en elements i teories que han configurat els camps clàssics de l'etnologia d'Amèrica i en la situació contemporània en què viuen les diferents cultures. Es centra en el cas dels pobles indígenes de les Terres baixes d'Amèrica del Sud i molt particularment l'Amazònia.

CONEIXEMENTS QUE HA D'ASSOLIR L'ALUMNE
<p>Continguts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Coneixements Teòrics: els debats clàssics sobre cadascun dels camps que més recerca han generat en aquesta àrea cultural: poblament, classificacions culturals i lingüístiques, el bon salvatge, economia, ecologia i simbolisme, política, desenvolupament i drets dels pobles indígenes. 2. Empírics: exemples etnogràfics se societats indígenes que han estat al centre dels debats <p>Habilitats i competències:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. saber buscar informació sobre pobles indígenes en la bibliografia clàssica, les compilacions i les bases de dades etnogràfiques 2. saber analitzar críticament una teoria antropològica

3. saber analitzar críticament un treball etnogràfic.

Actituds:

1. respecte per la diversitat cultural
2. respecte per la universalitat de la condició humana.

MODEL D'AVALUACIÓ

L'avaluació consistirà en l'assistència a l'aula (80% d'assistència obligatòria) i el lliurament de dos treballs escrits sobre la temàtica desenvolupada a l'aula i que l'alumne ha d'elaborar individualment a partir de lectures.

BLOCS TEMÀTICS

1. Història, poblament, classificacions culturals i lingüístiques, imatge de l'indi amazònic.
2. Economia i Ecologia
3. El control d'aquest món i del més enllà: política i xamanisme
4. Desenvolupament, moviments ètnics i drets dels pobles indígenes

MATERIALS DE SUPORT A LA DOCÈNCIA

1. Documents digitalitzats disponibles al campus virtual de l'assignatura: mapes, llistats de grups ètnics, webs.
2. Dossier de lectures
3. Material audiovisual de suport a la docència que es projectarà a l'aula

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura consistirà en classes magistrals combinades amb classes on es demanarà la participació activa dels estudiants; es realitzaran tutories individuals; i es programaran sortides optatives a museus.

BIBLIOGRAFIA

1. TAYLOR, A.C. 1994 "Una categoría irreductible en el conjunto de las naciones indígenas: los jívaro en las representaciones occidentales" in Muratorio, B. (comp) *Imágenes e imagineros. Representaciones de los indígenas ecuatorianos, siglos XIX y XX*, Quito: FLACSO, sede Ecuador, pp.75-107.

1. SANTOS, F. 1990 *Etnohistoria de la alta Amazonía. Siglos XV-XVIII*, Quito: Abya-Yala, pp.16-30, 32-56 i 237-258. i 1996 "Hacia una antropología de lo contemporáneo en la Amazonía indígena" in F. Santos (comp) *Globalización y cambio en la Amazonía indígena*, Vol. I, Quito: Abya-Yala, pp.7-43.

1. MEGGERS, B. 1989 (1976) "Adaptación aborígen a la varzea", *Amazonia. Un paraíso ilusorio*, México, etc.: Siglo XXI, pp.178-216.

1. GARCÍA JORDÁN, P. 1994 "La misión del Putumayo (1912-1921). Religión, política y diplomacia ante la explotación indígena" in García Jordán *et al.* (comp) *Memòria, creació i història: lluitar contra l'oblit*, Barcelona: Publicacions de la U. de Barcelona, pp.255-272.

1. DALL'IGNA RODRIGUES, Aryon 2006 "As línguas Indígenas no Brasil" in Povos Indígenas no Brasil 2001/2005, Sao Paulo: Instituto Socioambiental, pp.59-63.

2. MORAN, Emilio F. 1993 (1990) "El hombre y el ambiente: una relación compleja" (Introducción) i "Del trópico húmedo a la Amazonía" (Cap. V), *La ecología humana de los pueblos de la Amazonía*, México: FCE, pp.15-26 i 105-135.

2. DESCOLA, Philippe 1987 (1986) "Las categorías de la práctica" (cap.8), "Los criterios del buen vivir" (cap.9) i "Conclusión", *La selva culta. Simbolismo y praxis en la ecología de los Achuar*, Quito: Abya-Yala, pp.385-412, 415-432 i 433-441.

2. REICHEL-DOLMATOFF, Gerardo 1991 "Algunos conceptos de los indios Desana del Vaupés sobre manejo ecológico" in F. Correa (ed) *La selva humanizada*, Bogotá: Instituto Colombiano de Antropología, pp.35-41.

2.. BALÉE, William 1989 "La cultura dels boscos de l'Amazònia", trad. d'Irene Ramírez (UAB 1995) de l'original "The Culture of Amazonian Forests" in D.A. Posey and W. Balée (eds) *Resource Management in Amazonia: indigenous and folk strategies*, Bronx, N.Y.: The new york Botanical Garden, pp. 1-21.

2. DESCOLA, Philippe 2004 (1997) "Las cosmologías indígenas de la Amazonía" in A. Surrallés y P. García Hierro (eds) *Tierra adentro. Territorio indígena y percepción del entorno*, Copenhague: IWGIA, pp.25-35.

3. CLASTRES, Pierre 1978 (1962) "Intercambio y poder: filosofía del liderazgo indígena", *La sociedad contra el Estado*, Caracas: Monte Ávila Editores, pp.26-44.

3. CHAUMEIL, Jean-Pierre 1993 "Del proyectil al virus. El complejo de dardos mágicos en el chamanismo del oeste amazónico" in Pinzón, C. *et al.* (eds) *Cultura y salud en la construcción de las Américas*, Bogotá: Instituto Colombiano de Cultura, pp.261-277.

3. MÉTRAUX, Alfred 1973 (1967) "El chamán en las civilizaciones indígenas de las Guayanas y de la Amazonía", *Religión y magias indígenas de América del Sur*, Madrid: Aguilar, pp.69-89.

3. REICHEL-DOLMATOFF, Gerardo 1981 "Algunos conceptos de geografía chamanística de los Indios Desana de Colombia" in AADD Contribuições à antropologia em homenagem ao Professor Egon Schaden, Sao Paulo: Universidade de Sao Paulo, pp.255-270.

3. GUTIÉRREZ ESTÉVEZ, Manuel 2005 "Cuatro rasgos de la civilización amerindia", in L. Mameli y E. Muntañola (eds) *América latina, realidades diversas. Aula Oberta 2001-2005*, Barcelona: UAB /

Casa Amèrica Catalunya, pp.371-383.

4. DESCOLA, Philippe 1988 “Etnicidad y desarrollo económico. El caso de la federación de Centros Shuar, in AADD *Indianidad, etnocidio e indigenismo en América Latina*, México: III / CEMCA, pp.297-317.

4. ÁLVAREZ, Cristina 2002 “Organización indígena y proyectos de salud: una experiencia de cooperación con el pueblo indígena Sateré-Mawé de la Amazonía brasileña”, in R. Piqué y M. Ventura (eds) *América Latina, Historia y sociedad. Una visión interdisciplinar. Cinco años de Aula Oberta en la UAB*, Barcelona: ICCI / UAB, pp. 359-371.

4. TURNER, Terence 1996 “El desafío de las imágenes. La apropiación Kayapó del vídeo”, in F. Santos Granero (comp) *Globalización y cambio en la amazonía indígena*, Vol.I, Quito: Abya-Yala, pp.397-438.

4. CALAVIA, Óscar 2003 “Un siglo imprevisto”, *Revista de Occidente* nº269, Octubre.

4. ENTREVISTA A EDUARDO VIVEIROS DE CASTRO 2006 “No Brasil, Todo Mundo é Índio, Exceto Quem ñao é” in *Povos Indígenas no Brasil 2001/2005*, Sao Paulo: Instituto Socioambiental, pp.41-49.